

Investigation of assertiveness levels of university students according to demographic variables

Üniversite öğrencilerinin güvenlik düzeylerinin demografik değişkenlere göre incelenmesi

İzzet Parmaksız¹

Abstract

Human beings need to maintain their life as a social entity and as a result they communicate with other people in order to meet their physical, emotional and cognitive needs, to develop themselves, to develop from many angles and to maintain their lives. Because it is a necessity for a person who lives as a social being to be in contact with other members of society. The individual must have assertiveness behavioral characteristics in order to exist in the society. This study was conducted to investigate the relationship between the level of assertiveness of university students and demographic variables. The study was carried out with a total of 243 university students who were volunteers, 107 (44.03%) women and 136 (55.97%) men. The Voltan-Acar Self-Determination (assertiveness) Scale and the personal information form prepared by the researcher were used in the study. T-test for binary comparisons, one-way analysis of variance for multiple comparisons (Anova) was used. The obtained data were analyzed in the SPSS 22 packet program. According to the results of analysis, gender, violence exposure, health problem, substance use and income level variables did not make a meaningful difference in the level of assertiveness of the students, but

Özet

İnsan bulunduğu toplumun sosyal bir unsurudur ve bunun sonucu olarak fiziksel, duygusal, bilişsel ihtiyaçlarını karşılamak, kendini geliştirmek ve hayatına devam etmek için toplumdaki diğer bireylerle iletişim kurar. Çünkü insanın toplumdaki diğer fertlerle iletişim halinde olması bir zorunluluktur. Bireyin kendisinin ve diğerlerinin haklarını adil bir şekilde savunabilmesi olarak tanımlanan güvensizlik önemli bir özelliktir. Bu nedenle bireyin toplumda kendini var etmesi için güvensiz davranış özelliklerine sahip olması gerekir. Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin güvensizlik düzeylerini demografik değişkenlere göre ele alan bir çalışmadır. Çalışma gönüllü olan 107 (%44.03%) kadın, 136 (%55.97) erkek toplam 243 üniversite öğrencisi ile yapılmıştır. Çalışmada Güvensizlik Ölçeği ve araştırmacının hazırlamış olduğu kişisel veriler formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde ikili unsurları kıyaslamak için t-testi, üç ve daha fazlası değişkenleri kıyaslamak için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Veriler SPSS 22 programında çözümlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre cinsiyet, şiddete maruz kalma, sağlık sorunu, madde kullanımı ve gelir düzeyi değişkenlerinin öğrencilerin güvensizlik düzeylerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı

¹ Dr., Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, izzetparmaksiz@ohu.edu.tr

parental attitudes, place of residence, self-appreciation, general perception, family structure, father education level and school success variables were found to have a significant difference in the students' assertiveness levels. Findings from the study are thought to help the field worker in identifying and interpreting the levels of assertiveness of the students, in developing and implementing intervention methods for students with low levels of assertiveness and thus in supporting the students' personality development and social skills in the desired direction.

Keywords: Assertiveness; Assertive Behavior; Self-Determination.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

fakat ebeveyn tutumları, yaşanılan yer, kendini beğeni, genel olumlu algı, aile yapısı, kardeş sayısı, annenin eğitim seviyesi, babanın eğitim seviyesi ve okul başarısı değişkenlerinin öğrencilerin güvengenlik düzeylerinde anlamlı bir fark oluşturduğu saptanmıştır. Bu araştırmadan elde edilen veriler, öğrencilerin güvengenliklerinin hangi değişkenlerle ilişkili olduğunun belirlenmesinde, güvengenlik düzeyi düşük olan öğrencilere yönelik müdahale tekniklerin belirlenmesinde, uygulamalı çalışmaların yapılmasında ve böylece bireylerin istedik davranışları kazanmalarının ve sosyal becerilerinin istenilen yönde desteklenmesinde alan çalışanlarına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvengenlik; Güvengen Davranış; Kendini Belirleme.

Giriş

İnsan içinde bulunduğu toplumsal yapının aktif bir ögesidir ve bunun sonucu olarak da fiziksel, duygusal, zihinsel ihtiyaçlarını gidermek, kendini geliştirmek ve yaşamını sürdürmek için diğer insanlarla iletişim kurma gereksinimi duyar. Çünkü insanın toplumdaki diğer fertlerle iletişim halinde olması bir zorunluluktur. Bireyin toplumda kendini var etmesi için güvengen davranış özelliklerine sahip olması gerekir. Güvengenlik kişinin hem kendisine hem de iletişim halinde olduğu insanlara faydalı olmasıdır (Voltan-Acar, Arıcıoğlu, Gültekin, Gençtanırım, 2008). Aynı zamanda, bireyin kendi haklarının ve diğer insanların haklarının bilincinde olması ve bu farkındalığını günlük hayatına yansıtabilmesi olarak tanımlanmıştır (Ateş, 2013). Güvengenlik, insanda bulunan çekingenlik ve saldırganlık adı verilen iki zıt kutbun dengelenerek uzlaştığı bir denge noktasıdır (Voltan- Acar, 2004). Ayrıca güvengenlik öğrenilebilir ve geliştirilebilir bir sosyal beceri olarak ifade edilir ve bu nedenle bireysel gelişim için sosyal çevre ve sosyal çevreden gelen destek çok önemlidir (Bishop, 2013). Güvengenlik özelliği bireylerin daha iyi sosyal ilişkiler geliştirmesi ve sorunların çözümünde daha aktif bir yol izlemelerini sağlamaktadır. Ayrıca sorunlarını daha etkili çözen bireylerin daha az psikolojik yardım gereksinimi hissedeceği düşünülmektedir (Akeren, 2017). Ayrıca güvengenlik evrensel bir özellik değildir ve duruma, bireye ve kültürel özelliklere göre farklılaşmaktadır. Toplumun ve kültürün problemlerle başa çıkma tarzı, sosyal beceriler, sorumluluk bilinci, kendini ifade edebilme tarzı ve özgüven güvengenlik üzerinde son derecede etkilidir. Çünkü aynı davranış farklı toplumlarda farklı açılardan yorumlanabilmektedir. Bu açıdan güvengen davranışı tanımlarken kültürü ve bireyi iyi tanımak gerekmektedir. Güvengenlikte duygu, düşünce, gerçeklik, sahip olunan hakların, isteklerin ve sınırların ifadesi vardır (Karakoyun, 2011). Ayrıca güvengenlik becerisi sosyal yaşamın bir gerekliliğidir. Çünkü sosyal sürecin bir gerekliliği olan iletişim güvengen olmakla daha etkili hale gelir.

Güvengenlik terimi, 1950'lerden sonra Amerika Birleşik Devlet'lerinde "assertiveness" sözcüğüyle kişilik özelliği, bir davranış tarzı olarak anlamlandırılmıştır. Türkçe literatürde ise 70'li yılların sonlarında atılmanın "assertiveness" teriminin karşılığı olduğuna karar verilmiştir. 1990'lı yıllara doğru "assertiveness" teriminin güven duymaktan, güvengen şeklinde ifade edilebileceğine karar verilmiştir (Voltan-Acar, 1989; 1995). Güvengenlik kavramı literatürde ifade ettiği anlamı taşıyan bir sözcüktür. Fakat, Rathus Atılmanın Envanteri ile ölçülen niteliğin saldırganlık mı, güvengenlik mi olduğunun ayırımı net değildir. Değişkenin doğru ölçümünün yapıp yapılmadığı

sorusunun cevabı 2007 yılında Voltan-Acar ve Öğretmen'in "Kendini Belirleme Ölçeği (Güvengenlik)" ile netleşmiştir. Bu nedenle 2007 ve sonrası yapılan çalışmaların daha güvenilir veriler sağladığı söylenebilir. Son 10 yıl içinde de güvengenlik kavramını ele alan çok az çalışma vardır. Güvengenliği demografik değişkenler açısından inceleyen Zengin (2017)'e göre güvengenlik cinsiyete ve gelir düzeyine göre farklılaşmamaktadır fakat anne-baba eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır. Uzuntarla, Cihangiroğlu, Ceyhan ve Uğrak (2016)'a göre güvengenlik gelir düzeyine göre farklılaşmaktadır. Pamuk (2013)'a göre güvengenlik cinsiyete, gelir düzeyine, kardeş sayısına ve anne-baba eğitim düzeyine göre farklılaşmamaktadır. Arslantaş, Adana, Şahbaz (2013)'a göre sağlık sorununun varlığı, aile yapısı (çekirdek aile, geniş aile ve parçalanmış aile) ve kardeş sayısı bireylerin güvengenlikleri üzerinde anlamlı fark oluşturmamıştır. Özbek, Aypay ve Aypay (2011)'a göre güvengenlik cinsiyete göre farklılaşmamaktadır fakat anne-baba eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır. Kılıç (2009) 'a göre güvengenlik cinsiyete ve kardeş sayısına ve anne-baba eğitim düzeyine göre farklılaşmamaktadır fakat gelir düzeyine göre farklılaşmaktadır. Voltan-Acar vd., (2008)'a göre güvengenlik cinsiyete ve yaşanan yere göre anlamlı fark farklılaşmamaktadır fakat anne-baba tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeylerini cinsiyet, şiddete maruz kalma, sağlık sorunu, madde kullanımı, gelir düzeyi ebeveyn tutumları, yaşanan yer, kendini beğeni, genel olumlu algı, aile yapısı, kardeş sayısı, annenin eğitim seviyesi, babanın eğitim seviyesi ve okul başarısı değişkenlerine göre incelemektir. Güvengenlik ile belirtilen değişkenlerin ilişkisine bakılan bu çalışmada alan yazındaki verilerin güncellenmesi ve değişen koşullara göre insanların nasıl bir tutum sergilediklerine bakılması önem arz etmektedir. Bu çalışma hem literatürün güncellenmesine ve güvengenliğin daha iyi anlaşılmasına imkan sağlayacak bir çalışma olmuştur. Üniversite yılları özellikle ilk yıllar üniversite öğrencilerinin kendilerini tanıması, iyi bir sosyal çevre ve kariyer fırsatlarını yakalaması için kritik bir dönemdir. İş ve sosyal yaşamın şekillendiği ve de kişilik olarak bireyin netleştiği yıllar olarak tanımlanabilecek bu dönemde güvengen özelliklere sahip olmak çok önemlidir. Bireyin çeşitli nedenlerle güvengen özelliklere sahip olamaması da söz konusudur. Fakat güvengenlik farkındalık oluşturularak öğrenilebilir bir niteliktir. Bu nedenle araştırma bulgularının güvengenlik düzeyi düşük olan öğrencilere yönelik müdahale yöntemlerinin belirlenmesinde ve böylece bireylerin istedik davranışları kazanmalarının ve sosyal becerilerinin istenilen yönde desteklenmesinde alan çalışanlarına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca güvengenlik daha önceden atılacak kavramıyla ifade edilmekte idi 2007 sonrasında yurt içi literatürde tam olarak anlamını ifade etmeye başladı. Bu nedenle bu çalışma önemlidir. Ayrıca bu değişkenlerle farklı modellerin test edilmesinde ve uygulamalı çalışmaların yapılmasında yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bundan dolayı bu çalışmanın yapılması alan yazın için önem arz etmektedir.

Yöntem

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeylerini demografik değişkenlere göre incelemeyi amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada betimsel araştırma modelinin tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırmanın bir türü olan tarama yöntemi önceden olan ya da şimdi olan bir şeyi olduğu gibi göstermeye çalışan araştırma yöntemidir (Karasar, 2012).

Çalışma Grubu

Araştırma grubunu 2017-2018 güz döneminde Orta Anadolu'da bir üniversitenin Meslek Yüksek Okulunda öğrenim gören 243 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin seçiminde seçkisiz örneklem metodu kullanılmıştır. Öğrencilerin 107'si (%44.03) kız 136'sı (%55.97) erkektir. Yaşları 18- 22 arasında değişmektedir.

Veri Toplama Araçları:

Voltan-Acar Kendini Belirleme Ölçeği: Voltan-Acar ve Öğretmen (2007) bireylerin güvengenliklerini ölçmek için üniversite öğrencilerine yönelik olarak bu ölçeği geliştirilmiştir. Ölçekte çekingenlik için 17 madde, güvengenlik için 11 madde vardır. Ölçek 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik çalışması için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre çekingenlik boyutunda maddelerin faktör yükleri 0,32-0,65 aralığında değişmektedir. Güvengenlik boyutunda ise maddelerin faktör yükleri 0,36-0,74 ranjında değişmektedir. Ölçeğin iki alt boyutu arasındaki korelasyon ise $r=0,58$ ve $p=0,01$ olarak hesaplanmıştır. Ölçekte toplam puan alınabilmektedir. Altı kategorili likert tipi ölçme aracıdır. Bu ölçme aracından alınacak puan 28 ile 168 arasındadır. Ölçekten alınan puanın yüksekliği güvengenlik düzeyinin de yüksek olduğunu ifade eder. Güvengenlik envanterinin doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre geçerliği sağlanan alt boyutlarının iç tutarlılık katsayısı çekingenlik boyutu için 0,83' tür. Güvengenlik boyutu için 0,78'dir. Ölçeğin bütünü için de 0,87'dir. Testin (28 maddelik) test-tekrar-test güvenilirliğinin ise 0,89 olduğu gözlenmiştir (n=35). Bu ölçme aracı geliştirilirken test tekrar test tekniği için 35 kişilik bir örnekleme çalışması ölçek için bir sınırlılık olarak belirtilmiştir. Bu sebeple ölçeğin daha büyük bir örnekleme uygulanarak test tekrar test güvenilirliğine tekrardan bakılması tavsiye edilmiştir. Daha sonra 113 kişiden oluşan yeni bir örneklem grubuyla test tekrar test yöntemi kullanılarak güvenilirliğe yeniden bakılmıştır. Bu analiz sonuçlarına göre test tekrar test güvenilirliği önceki sonuçlara yakın bir şekilde 0,78 olarak hesaplanmıştır. Bu ölçme aracı, saldırganlık kavramı ile güvengenlik kavramının iki farklı kavram olduğunu ve bireylerin güvengenlik düzeylerini saptamak amacıyla geliştirilen geçerliliği ve güvenilirliği olan bir ölçek olarak kabul edilmektedir (Voltan-Acar ve Öğretmen, 2007). Bu çalışma kapsamında ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach's Alpha yöntemiyle hesaplanmış ve 0,80 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir ve şiddete maruz kalma, sağlık sorunu, madde kullanımı, gelir düzeyi, ebeveyn tutumları, yaşanılan yer, kardeş sayısı, kendini beğeni, genel olumlu algı, aile yapısı, anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi ve okul başarısı ve cinsiyet değişkenlerini içermektedir

İşlem Yolu

Araştırmanın yapılabilmesi için üniversiteden resmi izin alındıktan sonra 2017-2018 güz yarısında üniversite öğrencilerine Voltan-Acar Güvengenlik Ölçeği ve Kişisel Bilgiler Formu araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulama Bor Meslek Yüksek Okulu'nda tek seferde yapılmıştır. Katılımcılara uygulama öncesinde çalışmanın amacı anlatılarak gönüllülük esasına göre uygulama yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada bağımlı değişkeni ile bağımsız değişken arasındaki ilişkiye bakılmış ve ilk adım olarak da varyansların homojenliği incelenmiştir. Levene testi sonuçları tüm değişkenler için ,419 - 7,46 değerleri arasında değişmektedir. Voltan-Acar Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçeği'nden elde edilen puanların dağılımı okul başarısı ve ebeveyn tutumları bağımsız değişkenleri için uç değerler çıkarıldıktan sonra çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Çarpıklık değeri tüm değişkenler için -1.17 - 0.85 aralığındadır; basıklık değeri ise tüm değişkenler için -1.17 - 0.53 aralığındadır. Puanların çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 1 sınırlarına yakın olması, puanların normalden aşırı sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2010). Verilerin analizinde ikili karşılaştırmalar için (cinsiyet, okul başarısı, şiddete maruz kalma, anne-baba tutumu, sağlık sorunu, madde kullanımı) t testi, çoklu karşılaştırmalar için (yaşanılan yer, kendini beğeni, genel algı, gelir düzeyi, aile yapısı, kardeş sayısı, anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi) tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Veriler SPSS 22 programında çözümlenmiştir. Araştırmadaki hata payı 0,05'tir.

Bulgular

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeylerini demografik değişkenlere göre incelemek amaçlanmıştır. Üniversite öğrencilerinin cinsiyet, okul başarısı, şiddete maruz kalma, sağlık sorunu, madde kullanımı ve ebeveyn tutumu değişkenlerine göre güvengenlik puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığı belirlemek için t testi kullanılmış ve sonuçlar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Üniversite Öğrencilerinin Güvengenlik Ölçeği Puan Ortalamalarının Cinsiyet, Okul Başarısı, Şiddete Maruz Kalma, Sağlık Sorunu ve Madde Kullanımı Değişkenlerine Göre t-Testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	ss	t	p
Cinsiyet	Kadın	107	115.65	22.84	-.438	.662
	Erkek	136	116.88	20.56		
Okul Başarısı	Orta	219	115.28	21.34	-3.238	.001
	Yüksek	24	130.12	21.04		
Şiddete Maruz Kalma	Evet	21	115.14	24.66	-.394	.694
	Hayır	222	117.10	21.55		
Sağlık Sorunu	Yok	221	116.67	21.80	.597	.551
	Var	22	113.71	20.18		
Madde Kullanımı	Evet	69	116.86	23.88	.198	.843
	Hayır	174	116.24	20.80		
Ebeveyn Tutumu	Otoriter	75	109.08	24.24	-3.77	.00
	Demokratik	168	120.17	19.62		

*p<0.05

Öğrencilerin güvengenlik düzeylerinin cinsiyet ($t=-.438$, $p>0.05$), şiddete maruz kalma ($t=-.394$, $p>0.05$), sağlık sorunu ($t=.597$, $p>0.05$) ve madde kullanımı ($t=.198$, $p>0.05$) değişkenlerine göre güvengenlik puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Bu bulguya göre, kadın ve erkeklerin, şiddete maruz kalan ve kalmayanların, sağlık sorunu olan ve olmayanların, herhangi bir madde kullanan ve kullanmayanların güvengenlik düzeylerinin değişmediği söylenebilir. Öğrencilerin güvengenlik düzeylerinin okul başarısı ($t=-3.238$, $p<0.05$) ve ebeveyn tutumu ($t=-3.77$, $p<0.05$) değişkenlerine göre güvengenlik puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu bulguya göre okul başarısı yüksek olanların ve demokratik ebeveyn tutum algısına sahip olanların güvengenlik düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Üniversite öğrencilerinin güvengenlik puanlarının yaşanılan yer ve gelir düzeyi değişkenlerine göre karşılaştırılması için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmıştır ve sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Üniversite Öğrencilerinin Güvengenlik Ölçeği Puanlarının Yaşanılan Yere ve Gelir Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	$\bar{X}$	ss	F	p
Yaşanılan Yer	Köy-Kasaba	69	109.34	24.18	4.73	.003
	İlçe	57	123.31	23.039		
	İl Merkezi	48	117.56	16.25		
	Büyük Şehir	69	118.17	19.51		
	Yüksek	21	120.00	21.38		
Gelir Düzeyi	Orta	198	115.48	21.96	2.067	.129
	Düşük	24	124.37	18.77		

*p<0.05

Öğrencilerin güvengenlik düzeylerinin yaşanılan yere göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan anova testinde alınan puanlar arası farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. (F=4.73, p< 0.05) Buna göre yaşanılan yerin öğrencilerinin güvengenlik düzeylerinde anlamlı farklılık oluşturduğu söylenebilir. Ortaya çıkan farklılıkların kaynağı ise Tukey testi ile belirlenmiştir. Bu testin sonucuna bakıldığında köy ve kasabalarda yaşayanların güvengenlik değişkeni açısından en düşük puana sahip olduğu ilçelerde yaşayanların ise en yüksek güvengenlik puanına sahip oldukları bulunmuştur.

Öğrencilerin güvengenlik düzeylerinin gelir düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan anova testinde alınan puanlar arası farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. (F=2.067, p>0.05) Buna bulguya göre öğrencilerin güvengenlik düzeyinin gelir düzeyine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Üniversite öğrencilerinin güvengenlik puanlarının kendini beğeni, genel olumlu algı değişkenlerine göre karşılaştırılması için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmıştır ve sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Üniversite Öğrencilerinin Güvengenlik Ölçeği Puanlarının Kendini Beğeni ve Genel Olumlu Algı Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	$\bar{X}$	ss	F	p
Kendini Beğeni	Evet	99	124.09	17.45	10.54	.00
	Biraz	132	112.09	23.5		
	Hayır	12	107.50	16.00		
Genel Algı	Evet	99	126.21	19.17	23.59	.00
	Kısmen	123	108.12	20.43		
	Hayır	21	122.71	20.58		

*p<0.05

Öğrencilerin güvengenlik düzeylerinin kendini beğeni durumlarına (F=10.54, p< 0.05) ve genel olumlu algıya (F=23.59, p< 0.05) göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan anova testinde alınan puanlar arası farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu bulguya göre kendini beğenen ve kendini sağlıklı ve mutlu gören (olumlu algı) öğrencilerinin güvengenlik

düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Ortaya çıkan farklılıkların kaynağı ise Tukey testi ile belirlenmiştir. Tukey testi sonucuna göre kendini beğenenlerin güvengenlik puanlarının kendini biraz beğenenlerden ve hiç beğenmeyenlerden yüksek olduğu bulunmuştur. Genel olumlu algıya sahip olanların güvengenlik puanlarının kısmen olumlu düşünenlerden daha yüksek olduğu, kısmen olumlu algıya sahip olanların güvengenlik puanlarının da olumsuz algıya sahip olanlardan daha düşük olduğu bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin güvengenlik puanlarının aile yapısı ve kardeş sayısı değişkenlerine göre karşılaştırılması için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmıştır ve sonuçlar Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4

Üniversite Öğrencilerinin Güvengenlik Ölçeği Puanlarının Aile Yapısı ve Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	$\bar{X}$	ss	F	p
Aile Yapısı	Çekirdek Aile	213	116.23	21.48	3.39	.035
	Geniş Aile	27	123.55	22.54		
	Parçalanmış Aile	3	92.00	.00		
	Tek Çocuk	6	146.50	2.73		
Kardeş Sayısı	2 Kardeş	75	117.72	21.33	6.52	.000
	3-5 Kardeş	147	113.85	21.58		
	6 ve üzeri	15	128.40	16.46		

*p<0.05

Öğrencilerin güvengenlik düzeylerinin aile yapısına ($F=3.39$, $p< 0.05$) ve kardeş sayısına ($F=6.52$, $p< 0.05$) göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan anova testinde alınan puanlar arası farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Ortaya çıkan farklılıkların kaynağı ise Tukey testi ile belirlenmiştir. Bu testin sonucuna bakıldığında geniş aile ile parçalanmış aile yapısına sahip öğrencilerin güvengenlikleri arasında güvengenlik puanları açısından önemli bir farklılık olduğu ve geniş aile çocuklarının daha güvengen olduğu bulunmuştur. Tek çocuk olanların güvengenliklerinin 2 ve 3-5 kardeş olanlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin güvengenlik puanlarının anne-baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre karşılaştırılması için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmıştır ve sonuçlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Üniversite Öğrencilerinin Güvengenlik Ölçeği Puanlarının Anne- Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	$\bar{X}$	ss	F	p
Anne Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	15	141.20	11.06	6.37	.000
	Okur-yazar	12	113.25	11.92		
	İlkokul mezunu	144	113.45	22.35		
	Ortaokul mezunu	45	118.13	17.75		
	Lise mezunu	27	120.00	23.68		
Baba Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	9	138.33	13.26	3.18	.025
	İlkokul mezunu	87	115.41	18.85		
	Ortaokul mezunu	81	116.29	24.31		
	Lise mezunu	66	116.13	21.69		

*p<0.05

Öğrencilerin güvengenlik düzeylerinin anne ($F=6.37$, $p< 0.05$) ve baba ($F=3.18$, $p< 0.05$) eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan anova testinde alınan puanlar arası farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Ortaya çıkan farklılıkların kaynağı ise Tukey test ile belirlenmiştir. Bu testin sonucuna bakıldığında anne-baba okur-yazar olmayan öğrencilerin güvengenlik puanlarının anneleri okur-yazar, ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan öğrencilerin güvengenlik puanlarından daha fazla olduğu bulunmuştur. Anne okur-yazar olmayanlar dışındaki öğrencilerin güvengenlik puanlarının annelerinin eğitim kademesi arttıkça artmakta olduğu görülmektedir. Babasının okur-yazarlığının olmadığı öğrencilerin güvengenlik puanlarının babaları ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde eğitim alan öğrencilerin güvengenlik puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tartışma ve Yorum

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenerek katılımcıların demografik özelliklerine göre güvengenlik düzeylerinde farklılaşma olup olmadığına bakılmak istenmiştir ve bu amaçla betimsel bir yöntem olan tarama tekniği kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre cinsiyet, şiddete maruz kalma, sağlık sorunu, madde kullanımı ve gelir düzeyi değişkenlerinin öğrencilerin güvengenlik düzeylerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanırken; ebeveyn tutumları, kardeş sayısı, yaşanan yer, kendini beğeni, genel olumlu algı, anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi, aile yapısı ve okul başarısı değişkenlerinin öğrencilerin güvengenlik düzeylerinde anlamlı bir fark oluşturduğu saptanmıştır.

Ebeveyn tutumlarından otoriter tutumu benimseyen ebeveynlerin çocuklarının, okul başarısı orta olan öğrencilerin, köy ve kasabalarda yaşayan, kendini beğenmeyen, genel algı olarak kararsız bir tutum sergileyen, çok kardeşli, parçalanmış aile yapısına sahip olan ve anne-baba eğitim seviyesi düşük olan öğrencilerin güvengenliğinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Araştırma bulgularına bakıldığında üniversite öğrencilerinin güvengenlikleri ile cinsiyet özellikleri arasında anlamlı fark yoktur. Araştırma sonuçları Zengin (2017), Pamuk (2013), Özbek, Aypay ve Aypay (2011), Kılıç (2009)'ın araştırmasından elde edilen bulgularla paralellik gösterirken; Tan (2006), Akıncı (2006) ve Arı (1989)'nın cinsiyetin öğrencilerin güvengenliğini etkilediğini ve erkeklerin güvengenlik puanlarının kızlarınkinden yüksek olduğunu saptadığı araştırma sonuçları ile paralellik göstermemektedir. Ayrıca son zamanlarda yapılan araştırmalar günümüze yaklaştıkça güvengenlik durumunda cinsiyetler arası farklılık azalmaktadır (Twenge, 2001). Bu durum da değişen sosyal koşulların bireylerin güvengenlikleri üzerinde etkili bir durum olduğunu göstermektedir. Güvengenliğin kazanılmasındaki kültürel etki dikkate alındığında, farklılaşan sosyal yapıyla birlikte artık kadın ve erkek her iki cinsiyetten beklentiler benzeştiği için cinsiyete göre güvengenlik de anlamlı farklılaşmamaktadır (Voltan-Acar ve diğerleri, 2008).

Madde kullanımı ve şiddete maruz kalma güvengenlik düzeyini anlamlı farklılaştırmamıştır. Madde kullanmak bir tercihtir. Fakat güvengen olmak bir tutumdur. İstendik tutumlara sahip insanlar yanlış tercihler yapabilirler. Araştırma sonucumuzla paralel bir sonuç bulan Ayhan (2012)'a göre şiddete maruz kalıp kalmama durumu bireylerin güvengenlik düzeyini farklılaştırmamaktadır. Buradan bireylerin güvengen olup olmaması şiddet uygulayan kişiyi etkilememektedir sonucuna varabiliriz. Ayrıca sosyal beceri eğitimleri ile güvengen nitelik kazandırılan bireylerin madde kullanımı ve şiddete maruz kalma sonucunda yaşadığı travmatik olayların yıkıcı etkisi azaltılabilir. Eğitimlerle bireyin hayata daha yapıcı ve olumlu bakması sağlanabilir. Bu amaç sağlanabildiği oranda bireyler geleceğe yönelik hareket edeceklerinden dolayı geçmişte yaşanan travmalarla uğraşmak yerine işlevsel amaçlar edineceklerdir. Sağlık sorunu hakkındaki araştırma bulgularımız ile Arslantaş, Adana, Şahbaz(2013)'ın bulguları arasında paralellik vardır. Sağlık sorununun varlığı bireylerin güvengenlikleri üzerinde etkili değildir. Kişilik özelliği, davranış örüntüsü (Alberti ve Emmons, 1976; Akt. Voltan-Acar ve Öğretmen, 2007) olarak ifade edilen güvengenlik sağlık sorununun varlığıyla değişmemektedir. Çünkü Kişilik, genel olarak insan davranışlarına yön veren istikrarlı bir yapıdadır (McCrae ve Costa, 1997). Buradan hareketle sağlık durumundaki bir değişim güvengenliği etkilemez denilebilir.

Araştırmada gelir düzeyi ile güvengenlik düzeyi arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgu Zengin (2017), Pamuk (2013), Uğurluoğlu (1996)'nın çalışması ile paralellik gösterirken; Uzuntarla, Cihangiroğlu, Ceyhan ve Uğrak (2016); Kılıç (2009) ve Gemi (1997)'nin araştırmasından elde edilen bulgularla paralellik göstermemektedir. Bu araştırmalarda orta ve üstü gelire sahip olanların, alt gelir grubunda bulunanlardan önemli ölçüde yüksek güvengenliğe sahip olduğu saptanmıştır. Araştırma verilerimize göre insanların ekonomik düzeyleri onların güvengen kişilik özelliklerine etki edilmemektedir.

Araştırmada ebeveyn tutumlarının güvengenlik düzeyleri üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Bu bulgu Saruhan (1996) ve Akıncı (2006)'nın yaptığı araştırmada, "algılanan ana-baba tutumları öğrencilerin güvengenlik puanlarında değişime yol açtığını göstermektedir ve demokratik ana baba tutumuna sahip olan çocukların güvengenlik puan ortalamaları, otoriter ana baba tutumuna sahip öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksektir" sonucuya paralellik göstermektedir. Güvengen davranış özelliğine sahip öğrencilerin hem annelerini hem de babalarını demokratik tutumda algıladıkları, güvengenliği düşük olan öğrencilerin ise anne ve babalarını otoriter olarak algıladıkları söylenebilir. Buradan olumlu ebeveyn tutumlarının olumlu kişilik özelliklerinin oluşmasında etkin bir faktör olduğu sonucuna varabiliriz.

Araştırmada yaşanan yerin niteliğinin güvengenlik düzeyleri üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Bu sonuçlardan hareketle, yaşanan yerin kültürel koşullarının bireylerin tutumlarının şekillendirdiğini söyleyebiliriz. Bu bulgu Gemi (1997)'nin öğrencinin yaşamının çoğunu geçirdiği yerleşim yerinin büyüklüğü güvengenlik düzeyinde etkilidir bulgusuyla paralellik göstermektedir. Yaşanan yerin niteliği bireylerin sosyal niteliklerini etkilediğinden güvengenlik için belirleyici olabilmektedir. Bu araştırmadaki bulguya göre ilçede yaşayanların güvengenlikleri daha yüksek olsa da şehir ve büyükşehirde yaşayanların ortalaması da köy-kasabada yaşayanlara göre daha yüksektir. Farklılıklar olsa da ilçe-şehir-büyükşehir imkanları özellikle teknolojik erişimden dolayı günümüz şartlarında birbirine yaklaşmıştır. Bu üç yerleşim yeri köy-kasabalara göre daha avantajlıdır. Buradan hareketle şehirleşmenin sosyal beceriye katkı sağladığını ve bireylerin güvengenliklerinde farklılaşma meydana getirdiğini söyleyebiliriz.

Araştırmada kendini beğeni ve genel olumlu algının güvengenlik düzeyleri üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Kendinden ve sahip olduğu niteliklerden memnun olmak bireylerin ilişkilerinde ve de kendini gerçekleştirme düzeylerinde etkili olmaktadır ve bu olumlu etki de daha güvengen bir tutum sergilemeyi sağlamaktadır. Bu bulgular Bozkurt ve Çok (1990)'un öğrencilerin güvengenlik düzeyleri ve bedenlerinden hoşnut olmaları arasında pozitif yönde bir ilişki bulunduğunu; Uğurluoğlu (1996)'nın özsaygı ve güvengenlik düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğunu; Gemi (1997)'nin bireyin kendisini fiziksel olarak beğenme derecesi ile güvengenlik arasında anlamlı bir ilişki bulması ve Arbona, Nora, Poyrazlı, McPherson ve Pisecco (2002)'nin güvengenliğin öğrencilerin genel uyum seviyelerinin dağılımı üzerinde etkili olduğu sonucuna varması gibi bulgularla paralellik göstermektedir. Olumlu bakış açısı ve kendinden memnuniyet diğer olumlu niteliklerle de ilişkilendirilebilir. Çünkü bireyin sahip olduğu pozitiflik hayatının diğer alanlarını ve kişinin hayata bakış açısını olumlu etkilemektedir. Genel olumlu algısında kısmen cevabı verenlerin güvengenlikleri, hayır cevabı verenlerinkinden daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu bulguya göre kararsız tutumun bireyleri belirsizliğe sürüklediği ve belirsizliğin de stres kaynağı (Öz, 2001) olmasından dolayı tutumları kararsız olanların hem stresli hem de güvengenliklerinin de düşük olduğu (Richardson, 2000) söylenebilir.

Araştırmada kardeş sayısının güvengenlik düzeyleri üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar dikkate alındığında, ailedeki fert sayısının ilişkilerin niteliğini etkilediği ve güvengenlik üzerinde etkili olduğunu söyleyebiliriz. Araştırma bulguları Pamuk (2013), Arslantaş, Adana, Şahbaz(2013), Kılıç (2009) ve Uğurluoğlu (1996)'nın araştırma sonuçları ile paralellik göstermemektedir. Aile yapısının güvengenlik düzeyi üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu araştırma bulgumuz ile Arslantaş, Adana, Şahbaz, (2013) ve Kılınç, Kılıç ve İpekçi (2016)'nin araştırma bulguları paralellik göstermemektedir. Araştırma bulgusuna göre geniş aile yapısındaki ilişki örüntülerinin istendik bir davranış olan güvengenliğin kazanılmasında etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmada anne-baba eğitim düzeyinin güvengenlik düzeyleri üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Araştırma bulguları Zengin (2017), Özbek, Aypay ve Aypay (2011), Tan (2006) ve Gemi (1997)'nin bulguları ile paralellik göstermektedir. Anne-babası okur yazar olmayanların güvengenlikleri daha yüksek çıksa da diğer sonuçları incelediğimiz de eğitim düzeyi yükseldikçe katılımcıların daha güvengen oldukları görülmektedir. Eğitim ve sosyal beceri kazanımı ile bu özelliğin kazanılmasını kolaylaştırabiliriz. Pamuk (2013), Kılıç (2009) ve Uğurluoğlu (1996) ise anne-baba eğitim düzeyinin güvengenlik düzeyini belirleyici özellikler olmadığını saptamıştır.

Araştırmada okul başarısının güvengenlik düzeyi üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Bu bulgu Gemi (1997)'nin bulgularıyla paralellik göstermektedir. Başarılı insanlar daha olumlu nitelikler geliştirmekte ve daha kendinden emin davranışlar sergilemektedirler. Ayrıca kendini gerçekleştirme adına basamakları daha hızlı tırmanarak olumlu davranışlar sergilemektedirler.

Sonuç olarak güvengenliğin sosyal yaşamın kalitesini artıran bir özellik olduğu düşünülünce bu araştırmadan elde edilen bulguların, bireylerin bu beceriye sahip olmaları için yapılacak etkinlikleri belirlemede etkili olacağı düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın bulgularına göre göre cinsiyet şiddete maruz kalma, sağlık sorunu, madde kullanımı, gelir düzeyi güvengen davranış üzerinde etkili değildir. Ebeveyn tutumları, okul başarısı, yaşanan yer, kardeşlerin sayısı, kendini beğeni, genel algı, aile yapısı, anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi güvengen davranışı üzerinde etkilidir. Bu araştırma verilerine göre bundan sonra yapılacak diğer araştırmalarda farklı ebeveyn tutumları incelenerek güvengenlik üzerindeki etkisi araştırılabilir. Yapılan araştırmalarda ve uygulamalarda kişinin kendilik algısı, yaşadığı yerin büyüklüğü, aile özelliklerinin nasıl olduğu, evdeki çocuk sayısı, bireylerin eğitim düzeyi dikkate alınarak veriler yorumlanabilir. Farklı niteliklere sahip örneklem gruplarıyla çalışarak gruplar arası karşılaştırmalar yapılarak güvengenliği etkileyen dinamiklerin her grubu nasıl etkilediğine bakılabilir. Ayrıca güvengenlik öğrenilen kazanılan bir nitelik olduğu varsayıldığı için ve bu durum alan yazınla desteklendiğinden (Bishop, 2013) bireylerin yaşam kalitelerini artırmak ve sosyal tecrübelerini doyumsuz hale getirmek için güvengen özellikleri geliştirmeye yönelik psiko-eğitim programları hazırlanarak uygulanabilir. Ayrıca ebeveyn tutumları ve benlik algısı kişisel bilgi formu ile tespit edilmiştir gelecekteki çalışmalar ebeveyn tutumlarını ve benlik algısını (veya ölçeği olan diğer değişkenler için) bir ölçme aracıyla belirleyerek yapılabilir.

Bu araştırma “Kendini Belirleme Envanteri” yle elde edilen veriler ve üniversite öğrencileri ile sınırlıdır. Farklı örneklem grubu ile benzer çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Akeren, İ. (2017). *Üniversite öğrencilerinde algılanan sosyal destek ve güvengenlik ile psikolojik yardım ihtiyacının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum
- Akıncı, A. (2006). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin atılganlık puanları ile algılanan ana-baba tutumları ve annelerin sürekli kaygı puanları arasındaki ilişkinin ve cinsiyete göre atılganlık puanlarının farklılaşmasının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Arı, R. (1989). *Üniversite öğrencilerinin baskın ben durumları ile bazı özellik niteliklerinin, ben durumlarına, atılganlık ve uyum düzeylerine etkisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arslandaş, H. , Adana, F. , Şahbaz, M. (2013). Lise öğrencilerinin atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(2), 76-84.
- Ateş, B. (2013). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin atılganlık puanlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 50-66.

- Ayhan, G. (2012). Hemşirelerde psikolojik şiddet (mobbing) ile atılganlık düzeyi ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bishop, S. (2013). *Develop your assertiveness*. USA: Kogan Page.
- Bozkurt, E. (1989). *Üniversite Öğrencilerinin atılganlık düzeylerini etkileyen sosyo-ekonomik faktörler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Bozkurt, A. ve Çok, F. (1990). *Bir grup üniversite öğrencisinde atılganlık düzeyi ile beden imajından sağlanan doyum arasındaki ilişki*. V. Ulusal Psikoloji Kongresi. Ege Üniversitesi Basımevi: İzmir.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2010). *Sosyal bilimler için istatistik* (6. baskı). Ankara: Pegem Yayinevi.
- Gemi, A.C. (1997). *Lise son sınıf öğrencilerinin atılganlık düzeyini etkileyen bazı faktörler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Karakoyun, K. (2011). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin atılganlık düzeyleri ile aile işlevleri arasındaki ilişkinin sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (25. Baskı). Ankara: Nobel Yayın.
- Kılıç, G. (2009). *Lise öğrenimi görmekte olan ergenlerin atılganlık düzeylerinin ebeveynlerine bağlanma örüntülerine ve bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi: Darıca ilçesi örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılınç, E., Kılıç, M., & İpekçi, N. (2016). Sağlık hizmetleri meslek yüksek okulu öğrencilerinin benlik saygısı, atılganlık ve özgecilik düzeyler ile aralarındaki ilişkinin incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (15) , p: 379-398.
- McCrae, R. T. ve Costa, P. T. (1997). "Personality trait structure as a human universal", *American Psychologist*, 52(5), 509-516.
- Onur, N. (2006). *Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ile atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öz, F. (2001). Hastalık yaşantısında belirsizlik. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 61-68
- Özbulak, B., Aypay, A. ve Aypay, A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin problem çözme ve atılganlık becerilerinin bazı değişkenlerle ilişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 77-93.
- Pamuk, U. E. (2013). *Ortaokul öğrencilerinin atılganlık düzeyi ile ekran baskısı arasındaki ilişki (İstanbul ili Tuzla ilçesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Poyrazlı, S., Arbona, C., Nora, A., McPherson, R and Pisecco, S. (2002). Relation between assertiveness, academic self-efficacy, and psychosocial adjustment among international graduate students. *Journal of College Student Development*, 43, 632-642.
- Richardson, S. S. (2000). *The effects of an assertiveness training intervention on clients' level of assertiveness, locus of control and ways of coping with serious illness*. Unpublished Doctoral Dissertation, Louisiana State University, Louisiana.
- Saruhan, N. (1996). *Ankara il merkezinde lise son sınıfa devam eden öğrencilerin atılganlıkları ile ana ve baba tutumları arasındaki ilişkinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tan, S. (2006). *Ergenlerde stresle başa çıkma tarzlarının atılganlık düzeyi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Twenge, J. M. (2001). Changes in women's assertiveness in response to status and roles: A cross temporal meta-analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81, 133-145.
- Uğurluoğlu, M. Y. (1996). *Lise öğrencilerinde özsaygı düzeyi ile atılgan kişilik özelliği arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

- Uzuntarla, Y. Cihangiroğlu, N. Ceyhan, S. Uğrak, U. (2016). Üniversite öğrencilerinin atılgnlık düzeylerinin analizi. *TAF Prev Med Bull.* Cilt 15. s. 1-9.
- Voltan-Acar, N. (1989) Psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin örgütlenişi-fonksiyonları ve personelin eğitimi. *I. Üniversite Gençliğinde Uyum Sorunları Sempozyumu Bilimsel Çalışmaları.* (Ed. Nesrin H. Şahin). Bilkent Üniversitesi, Ankara.
- Voltan-Acar, N. (1995) Psikolojik danışmada çeviri sorunu. *Bilim ve Ütopya Dergisi*, 14, 28-29.
- Voltan-Acar, N. (2004) *Ne kadar farkındayım?- Gestalt terapi* (2. Baskı). Ankara: Babil Yayınları.
- Voltan-Acar, N. ve Öğretmen, T. (2007). Kendini belirleme (güvengenlik) ölçeği geliştirme çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi.* 3(27), 67-78.
- Voltan-Acar, N., Arıcıoğlu, A., Gültekin, F. ve Gençtanırım, D. (2008) Üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeylerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* (35), 342-350.
- Zengin, Ö., (2017) *Üniversite öğrencilerinin medya araçlarını kullanma durumlarına göre güvengenlik özelliklerinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Extended English Summary

Introduction

Human beings need to maintain their life as a social entity and as a result they communicate with other people in order to meet their physical, emotional and cognitive needs, to develop themselves, to develop from many angles and to maintain their lives. Because it is a necessity for a person who lives as a social being to be in contact with other members of society. The individual must have assertiveness behavioral characteristics in order to exist in the society. Assertiveness is a form of communication designed to protect their rights without neglecting other people, without disturbing their rights. Being assertiveness means that individuals respect others and at the same time communicate feelings, beliefs and thoughts in the correct way. Individuals with this understanding should demonstrate these qualities as social skills in their daily lives. Assertiveness behavior according to research data is a feature acquired by psycho-educational programs. Findings from the study are thought to help the field worker in identifying and interpreting the levels of assertiveness of the students, in developing and implementing intervention methods for students with low levels of assertiveness and thus in supporting the students' personality development and social skills in the desired direction.

Method

This study was conducted to investigate the relationship between the level of assertiveness of university students and demographic variables. The study group of the study is composed of 243 university students voluntarily attending a vocational college associate degree program at a university in Central Anatolia and volunteering to participate in the study. 107 (44.03%) of the students were female and 136 (55.97%) were male. Their ages are between 18-22. The Voltan-Acar Assertiveness Scale was used in the study. The distribution of scores obtained from the Voltan-Acar Assertiveness Scale was examined for skewness and kurtosis values after subtracting extreme values for independent variables of school achievement and parent attitudes. The skewness values range from -1.17 to 0.85 for all variables and the skewness values range from -1.17 to 0.53 for all variables. If the scores are close to ± 1 of the skewness and kurtosis coefficients, it can be interpreted that the scores do not normally deviate excessively. T test for multiple comparisons (place of residence, self-esteem, general perception, level of income, family structure, number of siblings) for binary comparisons (sex, school success, violence, parental attitude, health problem, substance use) , mother education level, father education level) one way variance analysis (Anova) was used. The obtained data were analyzed in the SPSS 22 packet program.

Findings

According to the results of analysis, gender, violence exposure, health problem, substance use and income level variables did not make a meaningful difference in the level of assertiveness of the students, but parental attitudes, place of residence, self - appreciation, general perception, family structure, father education level and school success variables were found to have a significant difference in the students' assertiveness levels. Parents who adopt authoritarian attitude from parental attitudes are found to have a lower level of c assertiveness in their children. It has been found that the students with moderate school achievement have lower assertiveness. It has been determined that the people living in villages and towns have lower assertiveness. It has been found that the assertiveness of the dislikes is low. It was determined that those who showed an unstable attitude as a general perception had lower assertiveness. Those with fragmented family structure were found to have lower assertiveness. With the increase in the number of siblings, it has been found that the assertiveness of the individual is lower. It was determined that the students with lower education level of mothers had lower assertiveness. It was found that the students with low level of father education had lower assertiveness.

Conclusion

Assertiveness is assumed to be a qualification acquired by education and this is supported by literature, it can be applied by preparing psycho-education programs to increase the quality of life of individuals and to make their social experiences more satisfying. Such programs are designed and implemented in a manner that is based on authoritarian attitude in the determination of low assertiveness individuals, having low school achievement, living in villages and towns, no self satisfied, general perception as an unstable attitude, having a fragmented family structure, having a large number of siblings, it would be appropriate to prefer those with lower levels of parental education. Study groups with different qualities should be studied. By comparing the groups, it can be seen that the dynamics affecting the assertive affect each group in the same way.